

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1411/2015
16.09.2014. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божицара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца Д. З. ш. и т. Л. А. доо са седиштем у Ш., чији је пуномоћник З.Ж., адвокат из Б., против тужене Републике Србије, Министарство правде – Трговински суд у Београду, коју заступа Републички јавни правобранилац, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4187/12 од 27.02.2015. године, у седници одржаној 16.09.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4187/12 од 27.02.2015. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 27221/11 од 07.02.2012. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете плати 5.060.709,42 динара са законском затезном каматом на појединачне износе од доспећа до исплате (чији су износи и датуми доспећа ближе одређеним овим ставом изреке). Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка од 350.625,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4187/12 од 27.02.2015. године, жалба тужене је усвојена, па је ставом првим изреке преиначена првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев у целости, а ставом другим изреке преиначено је и решење о трошковима поступка, садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка од 10.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 399. Закона о парничном поступку ("Сл.гласник РС" бр.125/04 и 111/09) па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тач.9. ЗПП, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се, с обзиром на одредбу члана 398. став 1. и 2. ЗПП, ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, пред (тада) Трговинским судом у Београду вођен је поступак П 5166/97, у коме је 08.03.2002. године донета пресуда којом је усвојен тужбени захтев тужиоца Предузећа Т. доо из Б. и обавезано тужено Предузеће И. ш., правни претходник овде тужиоца, да солидарно са туженим Предузећем С., плати тужиоцу 283.825,00 динара са законском каматом почев од 30.06.1997. године до исплате. Наведена пресуда правном претходнику овде тужиоца – предузећу И. ш. достављена је преко огласне табле суда (јер је променио седиште а о томе није обавестио суд), док је осталим странкама достава извршена преко пуномоћника. Жалбу против првостепене пресуде изјавио је само тужени С., па је Виши трговински суд у Београду донео решење ПЖ 3146/02 од 07.08.2002. године, укинуо првостепену пресуду само у делу којим је обавезан овај тужени да солидарно са предузећем И. ш. тужиоцу плати досуђени износ и у том делу је предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење. У даљем току поступка 25.09.2002. године донето је решење о прекиду поступка у односу на тог туженог. Како правни претходник овде тужиоца, Предузеће И. ш., није изјавио жалбу против напред наведене првостепене пресуде, то је иста постала правноснажна у односу на њега, па је Трговински суд у Београду усвојио предлог за извршење и спровео извршни поступак И 2782/02 (на основу извршне исправе - правноснажне пресуде тог суда, П 5166/97 од 08.03.2002. године), у коме је са рачуна правног претходника овде тужиоца, Предузећа И. ш. скинуто укупно 5.060.709,42 динара и пребачено на жиро рачун Предузећа Т., као извршног повериоца. Дана 13.05.2003. године, тужени И. ш. је против првостепене пресуде П 5166/97 од 08.03.2002. године изјавио жалбу и поднео предлог за укидање потврде правноснажности, али је решењем Трговинског суда у Београду П 3157/02 од 02.04.2004. године, жалба овог туженог одбачена, као неблагоприятна, а одбијен предлог за укидање клаузуле правноснажности. Ово решење укинута је одлуком Вишег трговинског суда у Београду Пж 5135/03 од 01.10.2003. године, а поновљени поступак је окончан решењем Вишег трговинског суда у Београду Пж 7301/04 од 24.11.2004. године, којим је укинута потврда правноснажности пресуде Трговинског суда у Београду П 5166/97 од 08.03.2002. године, усвојена жалба и укинута наведена пресуда и у односу на тужено Предузеће И. ш., а предмет враћен првостепеном суду на поновно одлучивање о тужбеном захтеву у односу на овог туженог. Поступак је настављен под бројем П 294/05.

Судови су утврдили и да је решење Вишег трговинског суда у Београду Пж 5135/03 од 01.10.2003. године (којом је први пут одлучено о жалби на решење којим је одбијен предлог за укидање потврде правноснажности и одбачена жалба туженог И. ш.), враћен првостепеном суду 11.11.2003. године, а да је пуномоћницима парничних странака достављено 21.11.2003. године. Међутим, тужилац - Предузеће Т. је 11.12.2003. године поднело захтев за

ликвидацију (због неусклађености предузећа са Законом), па је Трговински суд у Београду 16.04.2003. године донео решење о покретању ликвидације над овим правним лицем, а напред наведени парнични поступак П 294/05, окончан доношењем решења од 06.04.2005. године, којим се поступак прекида због закључења поступка ликвидације над тужиоцем, Предузећем Т.. Због ликвидације Предузећа Т., правни претходник тужиоца није могао да поврати средства која су у извршном поступку скинута са његовог жиро рачуна, у ком износу потражује штету од овде тужене, због незаконитог рада њеног органа – Трговинског суда у Београду.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, налазећи да достављање пресуде (од 08.03.2002. године) правном претходнику тужиоца, туженом у том поступку, преко огласне табле суда уместо личним достављањем, представља неправилан и незаконит рад суда, па је тужена обавезана да тужиоцу накнадити претрпљену штету.

Врховни касациони суд налази да је побиијаном одлуком правилно примењено материјално право када је преиначена првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев, уз основан закључак другостепеног суда да се у конкретном случају не ради о незаконитом раду суда, па нема ни одговорности тужене, применом чл.172. ЗОО, а самим тим ни обавезе на накнаду штете тужиоцу.

Наиме, према члану 6. став 1. Закона о судијама ("Сл.гласник РС" бр.63/01 ... 43/06, који је у наведеном периоду био на снази), који се примењује на основу члана 23. Закона о облигационим односима, а у вези чл.172. став 1. ЗОО, Република Србија одговара за штету коју прозрокује судија незаконитим или неправилним радом. На исти начин је одговорност државе регулисана али и чланом 6. став 1. новог Закона о судијама - ("Сл.гласник РС" бр.116/08 ... 40/15). Дакле, одговорност државе (Републике Србије), условљена је незаконитим или неправилним радом суда - судије, што подразумева непримењивање или погрешну примену прописа којима се регулишу правила судског поступка (парничног, кривичног, извршног, ванпарничног или прекршајног) или којима се повређују Уставом загарантована права из ове области (која нису у колизији са међународним стандардима и опште усвојеним правилима Међународног права), као што су право на независан, непристрасан и законом установљен суд, право на правично суђење и у разумном року (члан 32. став 1. Устава), право не једнаку заштиту права пред судовима, као и право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом је одлучено о нечијем праву, обавези или интересима (члан 36 Устава). То значи да одговорност за штету може постојати у случају извршења радње од стране судије која се није смела предузети (активном радњом) или пропуштањем предузимања законом прописане радње - у одређено време и на одређени начин (нечињењем). При том, приликом оцене да ли су испуњени услови за постојање одговорности за насталу штету, треба имати у виду да погрешна примена права, односно примена погрешног закона или погрешне законске одредбе, као и погрешно тумачење правне норме, па и у ситуацији када је одлука нижестепеног суда у којој је изражено такво правно схватање, укинута или преиначена по правном леку, не представља ни неправилан ни незаконити рад суда (судије). Погрешна примена права може се квалификовати као незаконит рад само у случају ако је у питању намера или груба непажња. То значи да за штету која настане због погрешне примене права, као последице погрешног тумачења

прописа, Република Србија не одговара, јер такав поступак судије не представља незакониту радњу.

У конкретном случају штета за тужиоца, односно његовог правног претходника настала је скидањем утуженог износа са његовог жиро рачуна и преносом на рачун повериоца и то у извршном поступку у коме је извршење одређено на основу правноснажне пресуде П 5166/97 од 08.03.2002. године. Наведена пресуда је постала правноснажна истеком рока за жалбу без изјављене жалбе од стране правног претходника овде тужиоца, а из разлога што му пресуда није достављена лично, већ преко огласне табле суда. Међутим, ово правно лице је променило седиште предузећа а о томе није обавестило суд, што је било у обавези, применом члана 145. став 1. тада важећег Закона о парничном поступку („Сл. лист СФРЈ“ бр.4/77, ... „Сл. лист СРЈ“ бр.27/92, ...12/98), па суд јесте био овлашћен да доставу пресуде изврши прибијањем на огласну таблу суда (став 2. истог члана). Околност што је поступајући судија, како то тужилац истиче, могао да закључи да је дошло до промене седишта на основу адресе означене у заглављу меморандума на приложеном пуномоћју или тражењем информације о евентуалној промени седишта од судског регистра, али то није приметио односно није учинио, не чини његов рад ни неправилним ни незаконитим, посебно имајући у виду да се првенствено ради о пропусту странке да изврши своју законом предвиђену обавезу (да обавести суд о промени седишта). У одсуству утврђења да је дошло до незаконитог или неправилног рада суда, у смислу напред изнетог, не постоји ни одговорност државе, па самим тим ни обавеза да тужиоцу накнади претрпљену штету.

Имајући у ово виду, Врховни касациони суд налази да је правилан закључак другостепеног суда изражен у побијаној одлуци да у наведеном поступку у радњама Трговинског суда у Београду није било ни незаконитог ни неправилног рада, па је и тужбени захтев одбијен уз правилну примену материјалног права.

На основу члана 405. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Весна Поповић,с.р.**